

Krajowy Ośrodek
Wsparcia Rolnictwa

ORGANIZACJA RYNKU WINA W POLSCE

Produkcja wina odgrywa w Unii Europejskiej znaczącą rolę i wynosi średnio rocznie ok. 170 mln hektolitrow. W niektórych regionach uprawa winorośli zajmuje nawet ponad 20% ogólnego arealu upraw rolnych. Także w Polsce cieszy się coraz większą popularnością. W naszym kraju działa już ponad 500 winnic o łącznej powierzchni ponad 750 ha i cały czas zakładane są kolejne. Najwięcej winnic znajdziemy w pasie województw południowo-wschodnich, południowo-zachodnich i południowych, gdzie warunki klimatyczne sprzyjają uprawie winnej latorośli. Jednakże w ostatnich latach powstają winnice w regionach centralnym i wschodnim Polski, wcześniej nie kojarzonych z produkcją wina (ze względu na ukształtowanie terenu czy warunki klimatyczne).

W dniu 7 marca 2022 r. weszły w życie przepisy ustawy z dnia 2 grudnia 2021 r. o wyrobach winiarskich (Dz. U. z 2022 r. poz. 24, ze zm.), na podstawie których Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa (KOWR) realizuje mechanizm „Administrowanie potencjałem produkcyjnym produktów sektora wina”. Celem mechanizmu jest monitorowanie rynku wina.

KRAJOWY OŚRODEK WSPARCIA ROLNICTWA:

- 1) prowadzi ewidencję winnic, z których można pozyskiwać winogrona przeznaczone do wyrobu wina;
- 2) pozyskuje informacje od producentów wina, którzy zamierzają wyrabiać wino w danym roku winiarskim;
- 3) ustala na podstawie deklaracji składanych przez uczestników mechanizmu:
 - wielkość zbiorów winogron pochodzących z terytorium RP,
 - wielkość produkcji wina,
 - wielkość zapasów wina, na dzień 31 lipca każdego roku winiarskiego, posiadanych przez producentów wina oraz przedsiębiorców wpisanych do rejestru prowadzonego przez Dyrektora Generalnego KOWR, innych niż producenci wina, dokonujących rozlewu wina.

UCZESTNICZY MECHANIZMU:

- 1) plantatorzy winorośli,
- 2) producenci wina, w tym drobni producenci wina z upraw własnych.

DEFINICJE

Drobny producent wina z upraw własnych – producent wina spełniający wymagania określone dla drobnego producenta w rozumieniu art. 2 ust. 3 rozporządzenia nr 2018/273, który wyrabia w danym roku winiarskim, biorąc pod uwagę średnią roczną produkcję co najmniej z trzech kolejnych lat winiarskich, średnio mniej niż 1000 hl wina, wyrobionego z surowców pochodzących z:

- a) upraw własnych winorośli lub
- b) upraw winorośli położonych na obszarze województwa, w którym jest zlokalizowane miejsce wyrobu wina, lub powiatów sąsiadujących z tym województwem, w ilości nie większej niż 50% wagowo wszystkich surowców pochodzących z upraw winorośli.

Ewidencja winnic – prowadzony przez Dyrektora Generalnego KOWR rejestr upraw winorośli położonych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, które spełniają wymagania określone w art. 81 ust. 2 akapit drugi rozporządzenia nr 1308/2013.

Plantator winorośli – plantator winorośli w rozumieniu art. 2 pkt 1 lit. a rozporządzenia 2018/273, tj. osoba fizyczna lub prawna bądź grupa osób fizycznych lub prawnych, bez względu na status prawny takiej grupy i jej członków w świetle prawa krajowego, których gospodarstwo znajduje się na terytorium Unii w rozumieniu art. 52 Traktatu o Unii Europejskiej w związku z art. 355 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, oraz które posiadają obszar upraw winorośli, jeżeli produkt pochodzący z tego obszaru jest wykorzystywany do komercyjnej produkcji produktów sektora wina lub obszar ten jest objęty zwolnieniami do celów doświadczalnych lub związanych z przeznaczeniem na szkółki szczepów, o których mowa w art. 3 ust. 2 rozporządzenia nr 2018/273.

Producent wina – producent w rozumieniu art. 2 ust. 2 rozporządzenia nr 2018/273, tj. osoba fizyczna lub prawna bądź grupa takich osób, bez względu na status prawny takiej grupy i jej członków w świetle prawa krajowego, który przetwarza na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej świeże winogrona, moszcz winogronowy lub młode wino w trakcie fermentacji na wino lub moszcz.

Produkty sektora wina – produkty sektora wina, o których mowa w załączniku I część XII do rozporządzenia nr 1308/2013, z wyłączeniem octu winnego o kodach CN 2209 00 11 i 2209 00 19, tj.:

	Kod CN	Opis
(a)	2009 61	Sok winogronowy (włączając moszcz winogronowy)
	2009 69	
	2204 30 92	
	2204 30 94	
	2204 30 96	
	2204 30 98	Pozostały moszcz winogronowy, inny niż w trakcie fermentacji lub z fermentacją zatrzymaną inaczej niż przez dodanie alkoholu
(b)	ex 22 04	Wino ze świeżych winogron, włącznie z winami wzmocnionymi; moszcz winogronowy inny niż objęty pozycją 2009, z wyjątkiem moszczu winogronowego objętego podpozycjami 2204 30 92, 2204 30 94, 2204 30 96 oraz 2204 30 98
(c)	0806 10 90	Winogrona świeże inne niż winogrona stołowe
(d)	2206 00 10	Piquette
	2307 00 11	Drożdżowy osad winiarski
	2307 00 19	
	2308 00 11	Wytłoki winogron
	2308 00 19	

Rok winiarski – rok gospodarczy, o którym mowa w art. 6 lit. d rozporządzenia nr 1308/2013, tj. rok produkcji produktów z sektora wina, który rozpoczyna się 1 sierpnia każdego roku i kończy 31 lipca roku następnego.

UZYSKANIE WPISU DO EWIDENCJI WINNIC

Ewidencja winnic jest prowadzona przez Dyrektora Generalnego KOWR. Do ewidencji winnic wpisuje się wyłącznie uprawy winorośli położone na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, które spełniają wymagania określone w art. 81 ust. 2 akapit 2 rozporządzenia nr 1308/2013, tj. wymagania w zakresie odmian winorośli zaklasyfikowanych do sadzenia, ponownego sadzenia lub szczepienia na terytorium Polski w celu produkcji wina.

Każdy plantator, który posiada tytuł prawny do gruntu rolnego, na którym prowadzona jest uprawa winorośli wchodząca w skład winnicy, może ubiegać się o wpis uprawy do ewidencji winnic. Aby uzyskać wpis, plantator winorośli jest zobowiązany złożyć *Wniosek o wpis do ewidencji winnic*.

Wniosek o wpis do ewidencji winnic składa się jednorazowo. Zawiera on m.in. dane plantatora winorośli oraz dokładne położenie uprawy, jej całkowitą powierzchnię oraz powierzchnię każdej uprawianej odmiany winorośli.

Wpis do ewidencji winnic potwierdzany jest wydaniem zaświadczenia o wpisie, które jednocześnie nadaje plantatorowi tzw. **numer identyfikacyjny plantatora winorośli**.

Ewidencja winnic jest jawna (z wyjątkiem numeru NIP lub PESEL plantatora) i publikowana na stronie internetowej KOWR.

UWAGA!

Powierzchnia uprawy winorośli jest obliczana jako obwód zewnętrzny winorośli z dodaniem bufora, którego szerokość odpowiada połowie odległości między rzędami.

WYKREŚLENIE UPRAWY Z EWIDENCJI WINNIC następuje, w przypadku gdy:

- 1) plantator zaprzestał uprawy winorośli;
- 2) plantator nie posiada tytułu prawnego do gruntu, na którym prowadzona jest uprawa winorośli;
- 3) decyzja wojewódzkiego inspektora ochrony roślin i nasiennictwa o zakazie pozyskiwania winogron z uprawy winorośli do wyrobu wina na danej działce ewidencyjnej stała się ostateczna;
- 4) plantator złożył *Wniosek o wykreślenie uprawy winorośli z ewidencji winnic*.

**OBOWIĄZEK
ZGŁOSZENIA
ZMIAN**

W przypadku zmiany danych zawartych we Wniosku o wpis do ewidencji plantator winorośli jest zobowiązany przekazać do Dyrektora Generalnego KOWR aktualizację *Wniosku* (...), zawierającą informację o zmianach, **w terminie 14 dni od dnia zaistnienia tych zmian.**

**SKŁADANIE
INFORMACJI
O ZAMIARZE
WYROBU
WINA**

Producent wina, który wyrabia wino lub moszcz winogronowy z winogron pozyskanych z upraw winorośli położonych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, **ma obowiązek wykorzystywać do wyrobu wina** lub moszczu winogronowego **wyłącznie winogrona pozyskane z upraw winorośli wpisanych do ewidencji winnic.**

Każdy producent wina, który zamierza wyrabiać wino lub moszcz winogronowy w danym roku winiarskim, składa do Dyrektora Generalnego KOWR *Informację o zamiarze wyrobu wina* – nie później niż na dwa tygodnie przed rozpoczęciem produkcji wina lub moszczu winogronowego, lecz **nie później niż do 15 września danego roku winiarskiego.**

Informacja o zamiarze wyrobu wina zawiera dane producenta wina, wskazanie miejsca wyrobu wina oraz numer identyfikacyjny plantatora winorośli zawarty w ewidencji winnic, z którego winogron będzie wyrabiane wino.

Producent wina, który złożył *Informację o zamiarze wyrobu wina*, zostanie wpisany do wykazu producentów wina prowadzonego przez Dyrektora Generalnego KOWR i publikowanego na stronie internetowej KOWR (www.kowr.gov.pl).

UWAGA!

- **Termin złożenia** *Informacji o zamiarze wyrobu wina* w danym roku winiarskim **nie podlega przywróceniu.**
- **Każdy producent wina – z wyłączeniem drobnego producenta wina z upraw własnych wyrabiającego wina w ilości nie większej niż 1000 hl rocznie – powinien uzyskać wpis do Rejestru przedsiębiorców prowadzących działalność w zakresie wyrobu lub rozlewu wyrobów winiarskich prowadzonego przez Dyrektora Generalnego KOWR.**

**DEKLARACJE
SKŁADANE
PRZEZ
UCZESTNIKÓW
MECHANIZMU**

Ocena potencjału produkcyjnego i monitorowanie rynku wina w skali Unii Europejskiej wymaga zbierania danych ilościowych od uczestników tego rynku. Obowiązek złożenia deklaracji przez plantatorów winorośli i producentów wina wynika z art. 32 i art. 33 ustawy z dnia 2 grudnia 2021 r. o wyrobach winiarskich. Zagregowane dane przekazywane są do MRiRW i GUS, a następnie do Komisji Europejskiej i Eurostatu.

PLANTATORZY WINOROŚLI wpisani do ewidencji winnic prowadzonej przez Dyrektora Generalnego KOWR przekazują do KOWR:

Deklarację o zbiorach winogron w danym roku winiarskim

do 15 stycznia każdego roku

PRODUCENCI WINA, którzy zgłosili zamiar wyrobu wina w danym roku winiarskim, przekazują do KOWR:

Deklarację o produkcji wina w danym roku winiarskim

do 15 stycznia każdego roku

Deklarację o zapasach win i moszczów winogronowych posiadanych w dniu 31 lipca poprzedniego roku winiarskiego

do 31 sierpnia danego roku winiarskiego

**KONTROLE
PLANTATORÓW
WINOROŚLI
/ PRODUCENTÓW
WINA**

KOWR przeprowadza kontrole u:

- 1) plantatorów winorośli – mające na celu m.in. potwierdzenie posiadania przez plantatora tytułu prawnego do gruntu rolnego, na którym uprawiana jest winorośl, oraz potwierdzenie poprawności sporządzenia oraz zgodności ze stanem faktycznym informacji, oświadczeń i danych zawartych w *Deklaracji o zbiorach winogron w danym roku winiarskim*;

- 2) producentów wina – mające na celu m.in. potwierdzenie poprawności sporządzenia oraz zgodności ze stanem faktycznym informacji zawartych w *Deklaracji o produkcji wina w danym roku winiarskim* oraz *Deklaracji o zapasach win i moszczów winogronowych posiadanych w dniu 31 lipca poprzedniego roku winiarskiego*.

Każdego roku kontroli podlega co najmniej 5% plantatorów winorośli i 5% producentów wina.

PRZEPISY KARNE

Przypadki, w których plantatorzy winorośli i producenci wina podlegają karom grzywny, określają przepisy art. 40–43 ustawy z dnia 2 grudnia 2021 r. o wyrobach winiarskich.

ZOBOWIĄZANIA UCZESTNIKÓW MECHANIZMU

WSZYSCY UCZESTNICY MECHANIZMU SĄ ZOBOWIĄZANI DO:

- przestrzegania przepisów rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2018/273 i rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) 2018/274 oraz ustawy z dnia 2 grudnia 2021 r. o wyrobach winiarskich;
- poddania się wszelkim kontrolom i czynnościom sprawdzającym, przeprowadzanym przez KOWR, mającym na celu dokonanie oceny należytego przestrzegania zasad realizacji działań wynikających z mechanizmu;
- przechowywania przez 5 lat dokumentów związanych z mechanizmem (licząc od końca roku winiarskiego, w którym zostały wytworzone).

DZIAŁANIA PAŃSTWOWEJ INSPEKЦИИ OCHRONY ROŚLIN I NASIENICTWA

Państwowa Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa przeprowadza kontrole upraw winorośli położonych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w zakresie spełniania wymagań określonych w art. 81 ust. 2 akapit drugi rozporządzenia nr 1308/2013, w odniesieniu do której dokonuje się kontroli zgodności ze stanem faktycznym:

- 1) informacji wykazanych we *Wniosku o wpis do ewidencji winnic* o położeniu działek ewidencyjnych, powierzchni i uprawianych odmianach winorośli;
- 2) dokumentów potwierdzających pochodzenie odmian winorośli, w tym zgodności nazw tych odmian lub ich synonimów z wykazanymi we *Wniosku*.

DZIAŁANIA INSPEKCJI JAKOŚCI HANDLOWEJ ARTYKUŁÓW ROLNO- SPOŻYWCZYCH

W ramach organizacji rynku wina w Polsce Inspekcja Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych jest odpowiedzialna za:

- 1) przeprowadzenie kontroli urzędowej:
 - dokumentów towarzyszących przewozowi wyrobów winiarskich,
 - rejestrów przychodów i rozchodów wyrobów winiarskich,
 - wycofywania produktów ubocznych powstałych przy wyrobie wina,
 - zgodności stosowania chronionych nazw pochodzenia, chronionych oznaczeń geograficznych i określeń tradycyjnych z zasadami określonymi w prawodawstwie UE;
- 2) nadzór nad procesami wzbogacania, odkwaszania i słodzenia. Zgłoszenie zamiaru przeprowadzenia ww. procesów składa się wojewódzkiemu inspektorowi jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych właściwemu ze względu na miejsce wyrobu wina;
- 3) zapewnienie procedury certyfikacji wina.

Kontrole dokonywane przez wojewódzkiego inspektora jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych są przeprowadzane w trybie i na zasadach określonych w rozdziale 4 ustawy z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych (Dz. U. z 2022 r. poz. 1688).

INNE INFORMACJE

Formularze wniosków, informacji i deklaracji są dostępne:

- a) na stronie internetowej KOWR <https://www.kowr.gov.pl/interwencja/wino>;
- b) bezpośrednio w Centrali KOWR (ul. Karolkowa 30, 01-207 Warszawa).

Formularze należy składać:

- a) bezpośrednio w Centrali KOWR;
- b) za pośrednictwem polskiej placówki pocztowej operatora wyznaczonego w rozumieniu ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. – Prawo pocztowe, na adres Centrali KOWR;
- c) za pośrednictwem innych operatorów;
- d) w formie dokumentu elektronicznego za pośrednictwem Platformy eRolnik KOWR lub Platformy Usług Administracji Publicznej ePUAP.

UWAGA!

Istnieje możliwość składania dokumentów podpisanych przez inną/ osobę/y na podstawie załączonego do dokumentu pełnomocnictwa.

**AKTY PRAWNE
ZWIĄZANE
Z DZIAŁANAMI
KOWR NA RYNKU
WINA
AKTY PRAWNE UE**

- 1) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r.** ustanawiające wspólną organizację rynków produktów rolnych oraz uchylające rozporządzenia Rady (EWG) nr 922/72, (EWG) nr 234/79, (WE) nr 1037/2001 i (WE) nr 1234/2007 (Dz. U. UE L 347 z 20.12.2013, str. 671, ze. zm.);
- 2) Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) nr 2018/273 z dnia 11 grudnia 2017 r.** uzupełniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013 w odniesieniu do systemu zezwoleń na nasadzenia winorośli, rejestru winnic, dokumentów towarzyszących i świadectw, rejestru przychodów i rozchodów, obowiązkowych deklaracji, powiadomień i publikowania zgłoszonych informacji oraz uzupełniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1306/2013 w odniesieniu do odpowiednich kontroli i kar, zmieniające rozporządzenia Komisji (WE) nr 555/2008, (WE) nr 606/2009 i (WE) nr 607/2009 oraz uchylające rozporządzenie Komisji (WE) nr 436/2009 i rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2015/560 (Dz. U. UE L 58 z 28.02.2018 r.);
- 3) Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2018/274 z dnia 11 grudnia 2017 r.** ustanawiające zasady stosowania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013 w odniesieniu do systemu zezwoleń nasadzenia winorośli, certyfikacji, rejestru przychodów i rozchodów, obowiązkowych deklaracji i powiadomień oraz rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1306/2013 w odniesieniu do odpowiednich kontroli i uchylające rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2015/561 (Dz. U. UE L 58 z 28.02.2018).

**AKTY PRAWNE
KRAJOWE**

- 1) Ustawa z dnia 2 grudnia 2021 r. o wyrobach winiarskich** (Dz. U. z 2022 r. poz. 24, ze zm.);
- 2) Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego** (Dz. U. z 2022 r. poz. 2000);
- 3) Ustawa z dnia 24 sierpnia 2001 r. Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia** (Dz. U. z 2022 r. poz. 1124);
- 4) Ustawa z dnia 23 listopada 2012 r. Prawo pocztowe** (Dz. U. z 2022 r. poz. 896);
- 5) Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi** (Dz. U. z 2021 r. poz. 1119, ze zm.);
- 6) Ustawa z dnia 6 grudnia 2008 r. o podatku akcyzowym** (Dz. U. z 2022 r. poz. 143, ze zm.);
- 7) Ustawa z dnia 10 lutego 2017 r. o Krajowym Ośrodku Wsparcia Rolnictwa** (Dz. U. z 2020 r. poz. 481, ze zm.).

Szczegółowe informacje dotyczące warunków uczestnictwa podmiotów w mechanizmie „Administrowanie potencjałem produkcyjnym produktów sektora wina” są dostępne na stronie internetowej KOWR (www.kowr.gov.pl).

Krajowy Ośrodek
Wsparcia Rolnictwa

**Krajowy Ośrodek
Wsparcia Rolnictwa**

ul. Karolkowa 30

01-207 Warszawa

www.kowr.gov.pl

ISBN 978-83-66255-63-0

© KOWR październik 2022